

Bóstwo i rzeczu którego jest patronem

Jowisz - świątynia na kapitolu
Apollo - oktawian
Herkules - ?Kommodus?
Minerwa - Domicjan
Sol Invictus - Aurelius
Mars - miesiąc martius

Bitwy

280 pne - Herakleja - Publiusz Waleriusz Lewinus, Pyrrus
279 pne - Auskuluim - Publiusz Decjusz Mus, Pyrrus
275 pne - beneventum - Kuriusz Dentalus, Pyrrus
224 pne - Telemon
217 pne - Jezioro Trazymeńskie - Flaminiusz, Hannibal
202 pne - Zama - Scypion Afrykański, Hannibal
190 pne - Magnezja - Scypion Azjatycki, Antioch III wielki
168 pne - Pydna - Perseusz, Lucjusz Emiliusz Paulus Macedoński
102 pne - Aquae Sextiae - Gajusz Mariusz, Teutobod
101 pne - Vercallae - Gajusz Mariusz, Boiorix
86 pne - orchomenos - Sulla, Archelaos - pokój w dardanos 85 potem rzymianie złupili ateny
86 pne - Cheronea - Sulla, Archelaos
82 pne - u bramy kolińskiej - sulla, mariusz młodszy
53 pne - Carrhae - Krassus, Eran Surenas (partowie)
48 pne - Farsales - Marek Antoniusz (cezarsza) , scypio i domicjusz ahenobarbus (pompejusz)
42 pne - Filippi - Marek Antoniusz i Oktawian, Brutus i Kasjusz
31 pne - Akcjum - marek antoniusz, oktawian august
9 - Bitwa w lesie Teutoburskim - Arminiusz, Publiusz Kwintyliusz Warus

Podaj imię (to jest chyba obiektywnie najcięższe - trzeba znać wszystkie osiągnięcia każdego cesarza rzymskiego, jak i wszystkich wodzów rzymskich)

Marek Antoniusz - zamordował katalinę, pacholek cezara, potem był w egipcie, wróg oktawiana
Brutus - spiskowiec
Cezarion - kuzyn cezara czy cos, kazano go zamordować szybko
Lucjusz Korneliusz Cynna - wraz z mariuszem dokonał zamachu, zginął z rąk swoich żołnierzy. po jego śmierci mariusz stał się władcą Italii
Decjusz mus - dowodził przeciwko samitom pod sentinum
Gajusz Flaminiusz - zbudował via flamina, przeprowadził reformę agrarną, zginął w bitwie z nnibalem, zginął w bitwie nad jeziorem trazymeńskim
Gajusz lutacjusz Katulus - wygrał u wysp egackich z hamilkarem
Gajusz Kaligula - wyprawił się na Germanów, stłumił bunt legionów, został otruty, mianował konia senatorem
Gajusz popilius lenas
Hadrian - adoptował go Trajan, był jego kuzynem. zbudował limes, stworzył radę cesarską,
Hamilkar - ojciec Hannibala
Hannibal
Hazardball - zięć Hamilkara
Kasjusz - spiskowiec z Brutusem
Klaudiusz - konsul, chciał odwołać Cezara z Galii
Kommodus - syn Marka Aureliusza, spisek Lucylli, wprowadził rządy terroru, mówił że jest Herkulesem
Marek Licyniusz Krassus - lubił piniondz, stworzył proto straż pożarną
Lepidus - zbuntował się przeciwko Sullii, był częścią II triumwiratu ale umarł
Lucjusz Apulejusz Saturninus - trybun ludowy, kolejny Grakchus trochę
Lucjusz Emiliusz Paulus - bitwa pod Pydną
Lucjusz Afraniusz
Lucjusz Korneliusz Sulla - był konsulem z Mariuszem, rusza na Mitrydatesa, dyktator, wprowadził szereg reform po czym odszedł z życia publicznego
Lucjusz Licyniusz Lukullus - w III wojnie pokonał Mitrydatesa
Marek Aureliusz - stoik, bił się z Kwadami i Markomanami,
Marek Aureliusz Kotta - w III wojnie pokonał Mitrydatesa
Marek Liwiusz Druzus - optymata, reformator jego śmierć była powodem do wojny ze sprzymierzeńcami
Marek Terencjusz Varro - przegrał w lesie Tamtdas
Marek Wipsaniusz Agryppa - wybitny wódz Oktawiana
Gajusz Mariusz - pojmał Jugurtę, wygrał pod Aquae Sextiae i Vercellae, był konsulem dużo razy
Massynisa - król Numidów, spowodował III wojnę Punicką
Mitrydates VI -
Neron - spisek Pizona, stłumił powstanie w Judei,
Oktawian - Princeps Senatus
Publiusz Kwintyliusz Warus - dowodził w lesie Teutoburskim, popełnił samobójstwo
Sektus Pompejusz
Septymiusz Sewerus - wzmocnił pozycję prefekta pretorianów stał się szefem administracji, pokonał partów, utworzył prowincję Mezopotamie, Ekwici stają się potęgą
Tarkwiniusz Pyszny - ostatni Etruski król Rzymu
Trajan - największy rozrost Rzymu, za niego powstała prowincja Dajca,
Tytus Kwincjusz Flaminus - ogłosił wolność Helenów
Walerian - prześladował Chryścjan, przegrał z Szapurem I
Wespazjan - z rozkazu Nerona stłumił powstanie w Judei

Wszystkie prawa

Acta dicurna- obowiązek publikowania sprawozdań z prac senatu
Leges Iuliae Agrariae- ziemię mieli otrzymywać obywatele którzy mieli przynajmniej 3 dzieci, była to aeger publicus oraz ziemia zakupiona w Italii i prowincjach
Lex Aurelia- Aureliusz Kotta 1/3 składu trybunałów sądzących nadużycia w prowincjach senatorowie, 1/3 Ekwici i 1/3 Tribuni Aerarii(ci co mają odpowiedni majątek aby móc aspirować do wpisania na listę

ekwitów)

Lex canuleia 445 - plebejusz może żenić się z patrycjuszką

Lex Horensia - uchwały zgromadzeń plebejskich moc ustaw obowiązujących całe państwo – ich postanowienia nie wymagały zatwierdzenia senatu. Zrównanie stanów

Lex iulia - ustawa cezara o pełni praw obywatelskich

Lex iulia - ustawa o karaniu za cudzołóstwo – wygnanie, konfiskata majątku. Dopuszczalne zabicie małżonki i kochanka przez ojca. Cudzołóstwo dotyczyło tylko kobiet.

Lex iulia de repetundis – podnosiła kary za zdzierstwa w prowincjach, określała kompetencje namiestników

Lex Licyniae sextiae - limit do 500 jugerów

Lex plautia papiria - 60 dni na złożenie borni, nadaje prawa obywatelskie

Lex poetelia - zakaz niewoli za długi

Lex reddendorum equorum - ustaw nakazująca zwrot konia” – wyraźne rozdzielenie warstw ekwickiej i senatorskiej. Senatorowie występują z centurii ekwitów, ekwici musieli zrzec się symbolu konia dostarczanego przez państwo. W 129 wyodrębnia się stan ekwitów

Lex Valeria 300 - prawo apelacji do wyroków

Lex Weleria - od imienia Waleriusza – dyktatura dla Sulli na czas nieokreślony

Daty? I guess zakończenia wojen będą najważniejsze, natomiast czasami zdarzają się też inne więc trzeba wybrać te po prostu „najważniejsze" ale chyba sie nie da tak łatwo

44 pne - zamach na cezara

449 (451) - Prawo XII tablic

49 pne - przekroczenie rubikonu

73 pne - wybuch powstania spartakusa

79 pne - sulla składa urząd dyktatora

Reforma agralna -

Reforma agralna grakcha - 133 pne

Spisek gajusza Kalpurniusza Pizona - 65

Spisek jakiś tam - 87

Spisek Lucjusza Sergiusza katyliny - 63 pne

Założenie rzymu - 753 pne

Zniszczenie kartaginy - 146 pne

Wszystkie Reformy do zadań opisowych

Reformy na wschodzie pompejusza

1. podzielił na dwie prowincję

Reformy Oktawiana

armia zawodowa,

służba minimum 20 lat,

stałe wyposażenie weteranów

armia z Italii, obywatelstwo po służbie dla auxilia

praefecti praetorio – dowódca gwardii cesarskiej – wyłącznie ekwici, po cesarzu 1 miejsce w państwie

Reformy kultu za pryncypat

1. czczenie geniusza augusta

2. kult eneasza przodka rodu juliuszów

Reformy tyberiusza

1. Zwiększenie liczby drobnych rolników, stanowiących trzon armii

2. Górny limit 500 jugerów = 125ha + po 250 jugerów dla 2 synów użytkownika, w sumie rodzina mogła posiadać 1000 jugerów, ok. 250 ha.

3. Nadwyżki przydzielane chłopom po 30 jugerów = 7,5 ha, w dziedziczne użytkowanie, ale bez prawa dzielenia i sprzedaży; obowiązywała specjalna opłata za użytkowanie ziemi (Pomimo wielu trudności udało się skonfiskować 1 mln jugerów przeznaczonej wyłącznie dla obywateli, Italikowie pozbawieni tego przywileju).

4. Skarby zapisane Rzymowi, przez króla Pergamonu, zostaną rozdzielone nowym osadnikom do zagospodarowania – ustawa.

Reformy Gajusza

1. Przywraca prawo agrarne brata, Tyberiusza

2. Ustawa umożliwienie zakupu taniego zboża dla ubogich

3. projekt kolonizacji Italii i Kartaginy

4. oddaniem ekwitom sądów w sprawach o zdzierstwa w prowincjach – skłóca senatorów z ekwitami

5. Projekt obywatelstwa dla Italików i Latynów – osłabił jego autorytet

Reformy Gajusza Apulejusza Saturninusa

1. ustawa o obrazie ludu rzymskiego

2. obniżenie cen zbóż

3. weterani mariusza dostają działki w afryce

Reformy Druzusa

1. Wzrost liczby senatorów do 600 (dodał 300 ekwitów)

2. podział reszty ziemi (aby zostało błoto i powietrze)

3. obniżka cen zboża

4. prawa do italików

Reformy wojskowe Gajusza Mariusza

zawodowa armia, min 16 letnia służba

obywatelstwo za służbę

wyposażenie weteranów w ziemię

symbol znaku bojowego – aquila, orzeł.

Reformy cezara

senat 900 osób - wielu z grup arystokracji prowincjonalnej (z czego wprowadził około 400 swoich), nawet grupa Galów (spotkał się z protestem nawet wobec swoich stronników, znacznie wyprzedzał ludzi swojej epoki starał się przejść z ustroju miasta państwa do miasta światowego,

nadał obywatelstwo mieszkańcom Galii Przedalpejskiej,

zwiększył autonomię miast italskich, prawa obywatelskie wielu miast z poza Italii,

wprowadził kontrolę przeciw nadużyciom w prowincjach i zdzierstwu, tzw. racjonalny wyzysk

zatwierdził kilka ustaw agrarnych,

wprowadził arystokrację prowincjonalną oraz Galów do senatu, czym naraził się w kołach konserwatywnych

nakazał założenie kolonii rzymskich w prowincjach, 80.000 otrzymało ziemię w prowincjach
ponadto planował osuszenie błot pontyjskich oraz budowę kanału przez Istm Koryncki
reforma kalendarza - wprowadzenie roku przestępnego, przetrwał do 1572, a w Rosji do 1917r
Zwiększa liczbę senatorów ale i urzędów, Istniało 18 prowincji.
Pozbawia nobilów monopolu władzy (stali się jego zażartymi wrogami – idy marcowe).
Umorzenie komornego za 1 rok
Podwaja żołd z 5 na 10 asów
Rozpoczął przebudowę Rzymu.
Jego działalność przerwał niespodziewany zamach w idy marcowe (15 III) 44 p.n.e.

Dzieła i autorzy (nie mam pojęcia dlaczego tego aż tyle wyszło serio)

Antinous ulubieniec Hadriana
Appian z Aleksandrii historia Rzymu
Apulejusz metamorfozy albo złoty osioł
Arrian z nikomedii wyprawa a macedońskiego
Cezar - pamiętniki o wojnie domowej, pamiętniki o wojnie galijskiej
Cyceron - Filipinki
Dion z Prusy złotousty
Eliusz Arystydes (189zm) pochwała Rzymu, mowa panatenajska
Epiktet - rozwijał etykę
Fiostratos III wiek – Żywoty sofistów
Gajusz Salustiusz kryspus Historiae , sprzysiężenie Katyliny, wojna z jugurtą
Gajusz Swetoniusz żywoty cesarów
Galen z Pergamonu 129-199 – 100 prac z zakresu medycyny, lekarz Marka Aureliusza, Werusa i Komodusa.
Horacy (65-8 pne) – poeta – Epody, Pieśni zwane odami.
Józef Flawiusz(39 100) starożytności żydowskie, autobiografia
Juliusz julianus i gajus podręcznik prawa
Juwenalis – satyry
Kasjusz Dion – historyk grecki; Historia Rzymu od podań o Eneaszu do 229 r.
Katullus odi et Amo
Klaudiusz Ptolemeusz - I w ne z Aleksandrii 100-198 odrzucił hipotezę Arystacha z Samos (układ heliocentryczny) i utrwalił do czasów Kopernika pogląd geocentryczny budowy świata. Opracował dzieło geograficzne z 8000 miejscowości. Mapę opracował na podstawie matematyki i astronomii,geografia, księga matematyczna
Kwintus Enniusz - roczniki,
Kwintus Mucjusz Scewola typy religijności - poetycki, mistyczny, filozoficzny
Kwintylian - kształcenie mówcy
Liwiusz andronikus - przełożył Odyseje
Liwiusz dziejje Rzymu od założenia miasta
Liwiusz Titus 59 p.n.e.-17 n.e. największy obok Tacyta historyk rzymski. Jego główne dzieło historyczne: Ab urbe condita (Od założenia Rzymu, po 27 p.n.e.), liczy 142 księgi, przedstawiające dzieje Rzymu od założenia miasta, aż do czasów sobie współczesnych
Lucjusz Lukullus i Kwintus Hortensjusz –sadzawki rybne
Lukian z samosat o śmierci peregrina , dialogi heter
Marcjalis - epigramy
Marek anneusz lukan (39-65) 10 ksiąg o wojnie domowejpharsalia
Marek Terencjusz Warro - Potwór trójgłowy
Pauzaniasz przewonik po Helladdzie
Petroniusz - satiricon
Pliniusz młodszy panegiryk
Pliniusz Starszy – 23-79 – „Historia naturalna” – encyklopedyczne dzieło dedykowane Tytusowi
Plutarch - żywoty sławnych mężów
Plutarch z Cheronei – biografie Greków i Rzymian żywoty równoległe .
Publiusz Owidiusz nazo metamorfozy, kalendarz , żal, amores, ars amatoria, metamorfozy, kalendarz(fasti)
publiusz Terencjusz afer,
Seneka – 3-65 – najwybitniejszy filozof rzymski – wpłynął na etykę chrześcijańską. Dialogi,listy moralne do lucyliusza,
Stacjusz – silvae, Achilleis,
Swetoniusz 70-160 pisarz rzymski, twórca biografii cesarzy. Przyjaciel Pliniusza Młodszego. Sekretarz kancelarii cesarza Hadriana.
Tacyt - roczniki
Tacyt 55 - ok. 120 najwybitniejszy historyk starożytnego Rzymu.– Biografie cesarzy – „Żywoty cesarów”, germania, dzieje, roczniki, dialog o mówcach
Tytus Lukrecjusz Karus epikurejczyk o naturze wszechrzeczy
Tytus makcjusz plutus,
Wellejusz paterculus - Historia rzymska
Wergiliusz (70-19 pne) - Eneida, Bukoliki – 10 sielanek, największy epik rzymski, georgiki.
Witruwiusz de architektura,

Cztery uprawnienia urzędów (najłatwiejsze)

- Senat
1. Rozdzielał dowództwa i zadania urzędnikom,

2. przyznawał prowincje namiestnikom.

3. zarządzanie finansami państwa

4. zatwierdzanie ustaw komicjów

5. polityka zagraniczna
- Konsul
1. Dowodzenie armią

2. decyzja o wyruszeniu na wojne

3. interpretacja auspicjów i

4. wyższa władza (imperium)

5. Mogli odwołać wyroki niższych rangą urzędników
- Edyl
1. Porządek miasta

2. Czystość

3. zab. przeciwpożarowe

- 4. Miary i troska o zaopatrzenie
- 5. Igrzyska na własny koszt

Kwestorzy

- 1. zarządzali finansami

Dyktator

- 1. Wybierany na 6 miesięcy
- 2. Nieograniczona władza
- 3. Dobierano mu dowódcę jazdy

Cenzor

- 1. Sporządzał listy - albumy

Trybun Ludowy

- 1. Prawo weta
- 2. nietykalność

Comitia curiata – najstarsza powstała w okresie królewskim rodowa jednostka organizacyjna, w okresie republ niewielka rola: przestępstwa religijne
zemsty rodowe
adopcje

Comitia centuriata – zorganizowana wg podziału na klasy majątkowe z przewagą dla najbogatszych 98 centurii na 193.
1 centuria to 1 głos, dawały przewagę najbogatszym.
Decydowały o wojnie i pokoju,
wybierały najważniejszych urzędników: pretorów, konsulów i cenzorów, a w wyjątkowych przypadkach dyktatorów na wniosek senatu.
Odwołanai skazanych na karę śmierci

Comitia tributa – 35 tribus terytorialnych: 4 miejskie i 31 wiejskich. Przynależność obywatela była obowiązkowa i dziedziczna Zanika w 212 kiedy Karakala nadał obywatelstwo wszystkim.
wybór niższych urzędników– edylów i kwestorów
spis ludności
wysokość podatków
administracja i pobór wojskowy
sprawy dotyczące grzywny

Definicje (używają łacińskich nazw kurwy)

Augustales – bogaci wyzwolenicy popierający politykę Augusta.
Auspicia - wrózenie z ptaków
Civitas - miasto-państwo
Diarchia – to czy cesarz jest boski divius, decyzja senatu.
Epona – bóstwo celtyckie, opiekunka koni, kult rozpowszechniony w legionach rzymskich nadgranicznych.
equites - ekwici, warstwa średnia
Haruspicia - wrózenie ze zwłok
Ius honorum - kolejność zdobywania urzędów w rzymie
Kybele
Lex - ustawa
Magistratura - inaczej urzędy:
1 roczne, dla najbogatszych,
kariera od najniższego szczebla
kolegialność=każdy miał odpowiednika, równoległe kompetencje
po służbie wojskowej
Urzędy były bezpłatne,
Naomachie – organizowane walki morskie w basenie
Obnuntiatio- ostrzeżenia boże
Optimates - optymaci
Populares - popularzy
Princeps senatus – jeden z konsularów, zabierał zawsze pierwszy głos w czasie debaty
proletarii - najbiedniejsi
provincia - zakres kompetencji urzędnika
Socii – miasta uzależnione sojuszem z Rzymem, nie płacące mu daniny, ale zobowiązane do świadczeń wojskowych. Nie miały prawa zawierania innych sojuszy.
Sportella – koszyk, lub równowartość 1 koszyka.
Sportula – rozdawnictwo pieniędzy.
Triumphus - triumf
Via Appia - zbudowana podczas II wojny samnickiej z inicjatywy Appiusza Klaudiusza (aqua appia - pierwszy akwedukt)
Zgromadzenie wszystkie

Skutki wojen

II wojna punicka
Rzym wygrywa i narzuca warunki pokojowe 201:
1. Kartagina traci wszystkie posiadłości poza Afryką
2. wydaje całą flotę poza 10 okrętami strażniczymi,
3. 10 tys talentów.
4. Nie wolno było jej prowadzić żadnej wojny bez zgody Rzymu.
5. Rzym poszerzył swoje zdobycze o Sycylię, nowe prowincje w Hiszpanii
III wojna punicka
Powodem było starcie z Masynisą, królem Numidii
Scypion Emilianus Afrykański młodszy zniszczył kartaginę
Rzym zrobił z tego nową prowincję - afrykę

I wojna macedońska
powodem był sojusz Filipa V z Hannibalem
II wojna macedońska

Tytus Kwincjusz Flaminus ogłosił wolność helenów na istmie korynckim

Filip rzekł się zdobyczy na rzecz Pergamonu i Rodos, kontrybucja, flota tylko 6 okrętów, rzekł się roszczeń do Grecji, kajdany Grecji: Demetrias, Chalkis, akrokorynt- odebranie tych miast Macedonii .

Wojna z AntiochemIII (192- 188) :

192- 188 Seleukida, wojna syryjska , bitwa , pod Termopilami przegrał antioch w 191,pod Myonnessos wygrał Rzym, 189 pod Magnezją wygrał Lucjusz Korneliusz Scypion i jego brat publiusz , pokój w Apamei 188, samobójstwo Hannibala w 183, Scypion afrykańki cenzor 200, dziel i rządź, jego wróg katon

I wojna mitrydatejska -prowadził ją Sulla. zakończona pokojem w dardaros którego nigdy nie zatwierdził senat.

II wojna mitrydatejska - toczyła się bardzo krótko 82-81. Jeden z dowóctów rzymskich sprowokował konflikt, mitrydates odwołał się do sulii, ten zakazał i tyle.

III wojna mitrydatejska- mitrydates chciał zająć bitynię zapisaną rzymowi przez nikomedesa III - pokonał go Lucjusz Licyniusz Lukullus i Marek Aureliusz Kotta

I termin

Marek Terencjusz Warron - stronnik Pompejusza, napisał De re rustica - podręcznik gospodarki rolnej

Pierwszy Konsul Lucjusz Juniusz Brutus

Ostatni król rzymski Tarkwiniusz Pyszny

Mons Sacer - miejsce secesji plebejskiej - po niej utworzono urząd trybuna ludowego.

Cerera - bogini rolnicza

foedus cassianum - przymierze z latynami,

Bitwa nad rzeką Kremerą - 477,

II secesja plebejuszy - powstaje prawo XII tablic sporządzone przez decemwirów

zdobycie wejów przez rzymian - 396

Bitwa nad Allią - 390

367 - leges Liciniae Sextiae - ograniczenie posiadania ziemi do 500 iugerów

366 - Lucjusz Sykstus - pierwszy konsul plebejski

295 - bitwa pod Sentium, Decjusz Mus, Egnacjusz.

Asklepios - bóg sztuki lekarskiej

I wojna punicka - 264-241

260 - Bitwa morska pod Mylae - Gajusz Duiliusz vs Hazdrubal

256 - bitwa u przylądka Ecnomus - Marek Atyliusz vs Hamilkar

Koniec wojny - Nowa prowincja - Sycylia, zwolnienie jeńców i kontrybucje przez 10 lat.

241 - utworzenie dwóch ostatnich tribus

229 - bitwa pod Z - pokonanie Teuty, ucieczka Demetriusza do Filipa V

224 - bitwa pod Telamonem

222 - powstaje Gallia Cisalpina

II wojna punicka - 218-201

217 - jezioro Trazymeńskie

216 - bitwa pod Kannami

212 - zdobycie Syrakuz

202 - Zama

Koniec wojny - Kartagina traci posiadłości poza Afryką i wydaje prawie całą flotę. 10 tysięcy talentów kary, nie wolno jej prowadzić żadnej wojny bez zgody Rzymu. Zdobytcze terytorialne Rzymu w Sycylii i w Hiszpani.

I wojna macedońska 215-205, powodem sojusz Filipa V z Hannibalem

204 - wprowadzenie kultu Kybele w Rzymie

II wojna macedońska - 200-196

197 - Kynoskefalaj

Koniec wojny - Filip V wyrzeka się posiadłości poza Macedonią, płaci odszkodowanie, zwraca wolność miastom greckim

Wojna z Antiochem III - 192-188

Bitwa pod Magnezją - 190

Pokój w Apamei - 188 - utrata seleukidzkich posiadłości, trybut, flota, słonie bojowe

186 - zakazano Bachanalia

III wojna macedońska - 171-167

Państwo Perseusza przestaje istnieć - musiano wydać zakładników, w tym Polibiusza, podzielono na 4 zależne od Rzymu republiki

168 - bitwa pod Pydną

III wojna punicka - 149-146 - zwycięstwo stronictwa katona starszego doprowadza do jej wybuchu, pretekstem stracie Kartaginy z Massynisą,

146 - zniszczenie Kartaginy - utworzona Afryka Proconsularis

146 - zniszczenie Koryntu

133 - Trybunał Tyberiusza Grakcha

123 - Gajusz Grakchus trybunem ludowym

Bitwa pod Noreją - 113 - przegrywa konsul Papiriusz Karbon

porażka armii Rzymskiej pod Arausio - 105

Wojna z Jugurtą - 111-105 -

106 - bitwa pod Cyrta

II powstanie Sycylijskie - 104-101

90-88 - wojna ze sprzymierzeńcami

I wojna z Mitrydatesem VI - 88-85

Pokój w Dardanos - koniec wojny

I wojna domowa - 83-82

III wojna z Mitrydatesem - 74-64 - Pompejusz ostatecznie pokonuje Pont w 66, podporządkowuje sobie Syrię w 63 i walczył z piractwem

Powstanie Spartakusa 73-70 - stłumił je Krassus

63 - spisek Katyliny

60 - I triumwirat

Cezar w Galii - 58-50 - stłumił powstanie Wercyngetoryksa, pokonując go pod Alezją.

56 - zjazd triumwirów w Luce

53 - Krassus ginie pod Carhae

27 - Oktawian zostaje Augustus

Tyberiusz podbija Panonię - 12-10 pne

Judea i Mezja prowincjami rzymskimi 6 ne

Wojna Warusa - pierwszym prefektem Konopiusz - 6

6-9 powstanie w Dacji i Pannoni

14 - August umiera, bunt legionów w Panonii i Germanii przeciwko Tyberiuszowi, próba ogłoszenia cesarzem Germanika.

14-17 - wyprawa Germanika do Germanii

- 17-24 - powstanie takfarinassa w syrii
- 19 - otrucie germanika przez pizona
- 31 - upadek Sejana
- 37-41 kaligula - zabity przez kasjusza
- 43 - wyprawa do brytanii Aulusa Placjusza, utworzenie nowej prowincji
- 46 - tracja prowincją rzymską
- 50 - powstaje Colonia Agrippinensis. Została założona przez cesarzową Agrypinę, żonę Klaudiusza, która urodziła się w osadzie legionowej (castra Romana) nad Renem
- 54 - Kladiusz otruty przez agrypinę
- Dwaj stronnicy kladiusza - Pallas, Narcyz
- 54-68 - panowanie nerona
- 61 - powstanie boudiki w brytanii, pokonał ją gajusz paulinus
- 64 - pożar rzymu
- 66-73 - Annasz wywołał powstanie - stłumił je na rozkaz Nerona Tytus Flawiusz Wespazjan - powstanie było wymierzone w panowanie rzymskie - Józef Flawiusz napisał "Wojnę Żydowską" - wydarzenie upamiętnia łuk Tytusa w Rzymie
- 68 - rewolta Windeksa. - Windeks - przywódca powstania w Galii przeciwko Neronowi w 68 n.e., uruchomił lawinę wydarzeń, które doprowadziły do upadku i śmierci Nerona
- 68-69 - panowanie Galby. - Prefekt pretorianów Tygellinus wraz z Sabinusem zdradzili Nerona, skłoniwszy oddziały do poparcia Galby.
- 69 - Othon, Witeliusz. -Marek Salwiusz Otho - rozbity pod Kremoną przez Witeliusza, który mianował się cesarzem w Rzymie, lecz także został rozbity pod Kremoną (Bedriacum) przez Wespazjana.
- 70 - syn Wespazjana, Tytus burzy Jerozolimę. Na pamiątkę wojny żydowskiej wzniesiono łuk triumfalny w Rzymie.
- 77-84 Agrykola w Brytanii. Umocnienie pozycji imperium. Wojny z Kaledonami.
- 79 - wybuch wezuwiusza
- 80 - dedykowanie koloseum
- Domicjan - Przyjął tytuł dominus ac deus - pan i bóg zginął z rąk zamachowców (wśród nich jego eks Domicja) skazany na niepamięć przez senat.
- 83 zakończenie podboju Agri Decumates. Umocnienie pozycji wzdłuż Renu.
- 85-89 - wojna z dakami
- 89 - Pokój z Decebałem. Niekorzystny dla Rzymu. Domicjan zmuszony był zawrzeć pokój z powodu buntu Lucjusza Antoniusza Saturnina w Germanii Górnej - powstaje państwo Daków (Rumunia).
- 96-98 - panowanie Nerwy. Usynowił i dopuścił do współrządów Trajana w 96 r.
- 114 - trajan dostaje tytuł „optimus”1
- 101-102 pierwsza wojna dacka. - zajęcie stolicy Daków Sarmizegetuzy. Cesarz kazał wybudować Apollodorosowi z Damaszku most przez Dunaj
- 105-106 - II wojna dacka. atak Decebala na Mezję, cesarz ponownie zdobył stolicę Daków. Ogłosił powstanie prowincji Dacji, a Decebal popełnił samobójstwo.
- 106 - arabia i dacja prowincjami rzymskimi
- 114-117 - Wojna partyjska. Pragnął stać się nowym Aleksandrem, zmarł przygotowując wyprawę do państwa Partów. Odnosił wiele sukcesów na Wschodzie, ale powstanie Żydów wybuchło na tyłach w Cyrenajce, Egipcie i na Cyprze, zbuntowała się również Mezopotamia, choroba uniemożliwiły kontynuowanie walki., Zmarł w drodze powrotnej do Rzymu.
- panowanie Hadriana. - kuzyn Trajana, zdał sobie sprawę, że podboje na Wschodzie przekraczają możliwości finansowe i militarne państwa. Pierwszy na wzór grecki nosił brodę. Właściwy twórca monarchii rzymskiej.
- Julianus Salwiusz - prawnik Hadriana
- Krwawo stłumił powstanie w Palestynie w latach 132 - 135 - Szymon Bar Kochba (syn Gwiazdy) w 130 zakazał obrzezania, wymazano nawet nazwę Judea na Syria Palestyna miejscu w 135 powstała kolonia rzymska. Na krótko przed śmiercią adoptuje Antoninusa Piusa.
- budowa Wału Antonina. Starał się utrzymywać dobre stosunki z senatem, który nadał mu przydomek Pius ("Pobożny"), ze względu na szacunek, jakim otaczał pamięć swego przybranego ojca.
- Marek aureliusz
- 175-176 - Stłumienie buntu Awidiusza Kasjusza w Syrii i Egipcie.
- 161-169 - współpanowanie Lucjusza Werusa.
- 161 - 165 - wojna w Armenii
- 167-180 - walki z Kwadami i Markomanami dzięki Tyberiuszowi Klaudiuszowi Pompejanusowi i Publiuszowi Helwidiuszowi Pertinaksowi najeźdźcy zostali pokonani.
- 175 - początek podboju Markomanii i Sarmacji.
- 177 - prześladowanie chrześcijan w Lugdunum.
- 180 -192 Panowanie Kommodusa. Opierał się wtedy na niewielkiej grupie faworytów (Perennis, Kleander) i sile pretorianów.
- 185 - opuszczenie wału antonina
- 192-193 panowanie Helwiusza Pertinaksa: W prowincjach cesarzami zostali ogłoszeni: - Septymiusz Sewer - Pesceniusz Niger
- panowanie Septymiusza Sewera. - zamordował Julianusa - dogadał się z Albinusem - zyskał poparcie senatu
- 193-195 wojna z Pesceniuszem Nigrem. W 195 pokonuje po ciężkich walkach na Wschodzie Pescenniusza Nigra w bitwie pod Issos w 194, surowo rozprawiając się z miastami, które poparły Nigra; Antiochia utraciła prawa miejskie
- 197 - Sewer pokonuje obwołanego cesarzem przez wojska brytońskie Klodiusza Albinusa pod Lugdunum.
- 197-198 II wojna partyjska. - Sewer pokonał Partów, a z terenów zdobytych utworzył prowincję Mezopotamię. Zbudował w Rzymie wiele okazałych budowli, np. Septizonium i łuk triumfalny (w 203 dla uczczenia zwycięstwa nad Partami).
- 208-211 - działania w Brytanii: Sewerus oparł zaciąg o wojska prowincjonalne, zaciąg w danej miejscowości, gdzie stacjonował legion.
- 211-217 panowanie Karakalli. Karakalla morduje brata Getę w 212 i prefekta pretorianów, który nie chciał uznać legalności zabójstwa, prawnik Emiliusz Papianus (zamordowany także). W 217 r. podczas wojny z Partami, żołnierze uknuli spisek i zamordowali cesarza i obwołali nim Marka Opeliusza Makryna.
- 250 - nakaz Decjusza złożenia ofiar bogom rzymskim, edykt propagandowy, łączący imperium.
- 270-275 panowanie Aurealiana ogłosił się dominus ac deus oraz wprowadził kult Sol Invictus. Wprowadził w Rzymie stałe rozdawnictwo chleba, oliwy i soli oraz usprawnił dostawy żywności.
- 273-274 likwidacja niezależności Palmyry, odzyskanie Galli. Zjednoczył cesarstwo, zwyciężając 273 królową Palmyry, Zenobię i odbierając w 274 Galię uzurpatorowi Tetrykusowi.
- 274-275 - utrata dacji